

A mindnyájunk által ismert okokból a jelen kongresszus madárvédelmi anyagát nem sikerült annyira előkészíteni, hogy azok az 1902-iki párisi egyezmény továbbépítésére már most alkalmasak lehetnének. Mindezek ellenére örvendetes momentumról is van alkalmam beszámolni. Ugyanis megbízatásom értelmében arra használtam fel az időt, hogy a minket magyarokat legközelebből érintő Olaszország delegátusaival tárgyalásokat folytassak. S e téren annyi megértést, oly sok jóakaratot találtam, hogy a fentemlített magyar-olasz kompromisszum lehetőségig való megvalósulására minden reményem megvan. A most második reneszanszát élő, újból megfiatalodott Olasz nemzet a madárvédelem terén is örvendetes haladást mutat. Mint DR. A. GHIGI professortól értesültem, a legközelebb megjelenő új vadászati törvény az aprómadarak fogását és vadászatát is szabályozza és e téren elment addig a határig, ameddig azt a speciális olaszországi viszonyok jelenleg megengedik. Ez a törvény intézményesen biztosítja mindazt, ami az aprómadarak vadászatának korlátozása terén már az utóbbi években rendeletileg történt. Azok a tárgyalások pedig, amelyeket az olasz ornithologusok büszkeségével, ARRIGONI DEGLI ODDI professzorral remélek legközelebb megkezdhetni, a magyar- és olasz érdekek további összeegyeztetésére is kilátást nyújtanak.

Olaszország oly példát mutatott, amely remélhetőleg a többi dél-európai államot is követésre fogja ösztönözni.

Felszólalásomat avval a kéréssel zárom be: kezdje meg minden Észak- és Középeurópai állam legföltettebb vándormadarainak összeírását, még pedig minél előbb. Ez az első lépés ahhoz, hogy az elveszett 2 esztendő mulasztásait pótolva, Európa madárvédelmét korunk kiválmalmainak megfelelően vihessük újabb lépésekkel előre.

## A szobamadarak tartásának kérdéséhez.\*)

Irta : CSÖRGEY TITUS.

Ez a kérdés is azoknak egyike, amelyeket a párisi nemzetközi madárvédelmi egyezmény létrejötte óta eltelt 28 év alatt sem sikerült közmegelegedésre megoldani. Az említett egyezmény 7. §-a ugyan módot nyújt arra, hogy bizonyos óvintézkedések mellett a vadmadarak fogása, eladása és kalitkában tartása lehetővé tétessék. Ámde egyes körök erre vonatkozó felfogásában oly nagy ellentétek mutatkoztak, amelyeket

\*) Szerző előadása a Nemzetközi Madártani Kongresszus madárvédelmi osztályában, Amsterdamban 1930 június 6-án.



máig sem sikerült kiegyenlíteni. Ellene szólnak azok az aggodalmak, amelyek a fogással és árusítással lehetséges visszaélésekre vonatkoznak. Ellene szólnak egyes állatvédők is, akik a vadmadár fogvatartását állatkínzásnak minősítik s a szabaddá tett madárfogás durvító hatásától féltik az ifjúság lelkületét.

Mindezekkel szemben áll az a körülmény, hogy a madarak megszeretéséhez és belőle fakadó védelméhez elsősorban a madarak ismerete szükséges, amelynek pedig a szobamadártartás tilalma erős akadálya. Tagadhatatlan az is, hogy azok, akiknek alkalmuk van fogva tartott madarakat megszeretni, e szeretetüket kiterjesztik a szabadon élő madarakra is. Ha még azt is hozzávesszük, hogy a gondozott kalitkamadár jó közérzetét szorgalmas dalolásával bizonyítja és átlagosan legalább is annyi ideig él, mint a szabadban ezernyi veszélynek kitett társai, továbbá azt a kiváló nevelőhatást, amelyet a madarak ápolásával való foglalkozás az ifjúság lelkében kelt, végül azokat az értékes tudományos észleleteket, amelyek csupán a fogvatartott példányokon szerezhetők — mindez oly súllyal esik a latba, hogy a mérleget a madártartás kívánatos volta felé billenti.

Más kérdés az, miként lehetne a megvalósítást a legkisebb kockázattal elérni? Erre nézve sablónok nem állíthatók fel, mert a végrehajtásnak az országonként változó, speciális körülményekhez kell igazodnia. Tehát ahhoz, hogy mily mértékű volt a szobamadártartás a régebbi időkben s ehhez viszonyítva mekkora keresletre számíthatunk, valamint hogy mily mértékben fenyeget egyes országokat a madarak külországokba való kicsempészésének veszedelme.

Magyarországon e legutóbbi kérdés a legfontosabb. Nálunk ugyanis a szobamadarak tartása régebben sem volt nagy mértékben elterjedve, úgy hogy ha a kicsempészés megakadályozása sikerül, a belföldi fogyasztás nem járna hazai madárállományunkra veszedelemmel. Ámde még ily körülmények közt is óvatosságból a csupán részleges megoldást tartanám helyesnek. Ugy értem ezt, hogy kísérletképen csupán néhány madárfaj tartását engedélyezném. Azokét tehát, amelyek Magyarországon bőven találhatóak, könnyen eltarthatók s emellett érdekes és kedves voltukkal lebilincselők. Ilyenek volnának: a feketerigó (*Turdus merula* L.), seregély (*Sturnus vulgaris* L.), mezei pacsirta (*Alauda arvensis* L.), és csíz (*Chrysomitris spinus* L.); másodsorban: a süvöltő (*Pyrrhula rubicilla* PALL.), zöldike (*Ligurinus chloris* L.) és esetleg tengelic (*Carduelis elegans* STEPH.). A feketerigót azért választottam aggodalom nélkül, mert az utóbbi évtizedekben oly rohamosan szaporodott el, hogy helyenként már kellemetlenné is vált.

Meg kell itt még jegyeznem, hogy a felsoroltakon kívül más, törvényesen védett fajoknak tudományos vizsgálatok céljából való fogva-



tartását a madárvédelmi törvény kivételes intézkedései már is lehetővé teszik bizonyos korlátok között.

A biztonsági intézkedések ezek volnának: a kalitkák kötelező alakja és fajok szerint megállapított minimális méretei; a fogási területek kijelölése a városoktól való távolságok szempontjából is; a fogásnak kizárólag igazolványos egyénekkel való végeztetése, végül az árusításnak kizárólag hivatasos, ellenőrizhető madárkereskedők számára való engedélyezése, tehát a közvetlenül a madárfogóktól való beszerzés legszigorúbb tilalmazása.

Ilymódon vélném elérhetőnek azt, hogy a madarak rajongó hívei törvényes úton juthassanak szeretetük tárgyához, ne legyenek kénytelenek azt a törvény megkerülésével megszerezni, miként az a mai generális tilalom állapotában sajnos nem ritkán tapasztalható.

A szobamadarak tartásának vágya európaszerte mind erősebben ébredzik és kivált Németországban gazdag irodalma is van már e kérdésnek. Ez késztetett arra, hogy e kérdéshez a magyarországi viszonyok szempontjából e néhány sorban én is hozzászóljak.

## Zur Frage der Stubenvogel-Liebhaberei.\*)

VON TITUS CSÖRGEY.

Diese Frage gehört ebenfalls zu denjenigen, welche während den seit der Pariser Convention verflossenen 28 Jahren nicht zur allgemeinen Befriedigung gelöst werden konnten. Der 7-te § der erwähnten Convention gestattet zwar, dass freilebende Vögel unter gewissen Bedingungen gefangen, feilgeboten und in Käfigen gehalten werden können, doch zeigten sich in der Auffassung einzelner Kreise in dieser Frage grosse Differenzen, welche bislang nicht ausgeglichen werden konnten. Gegen das Halten der Stubenvögel spricht die Besorgnis, dass beim Fang und Feilbieten der in Betracht kommenden Vögel den verschiedensten Missbräuchen Tür und Tor offen steht, ebenso die Auffassung tierschützerischer Kreise, welche das Halten von Stubenvögeln als Tierquälerei dahinstellen und als Folge des freien Vogelfanges eine Verrohung des Gemüts der Jugend befürchten.

Diesen Besorgnissen gegenüber steht die Tatsache, dass zur Liebe zum Vogel und zu dem aus derselben sprossenden Schutze derselben in erster Linie die Kenntnis der Vogelwelt gehört. Diese Kenntnis wird jedoch durch das Verbot der Stubenvogelhaltung ernstlich verhindert.

\*) Vortrag des Verfassers in d. V. Section des Internat. Ornith. Kongresses, Amsterdam, am 6. Juni 1930.



Es ist ferner unläugbar, dass diejenigen, welche Gelegenheit hatten einen Käfigvogel lieb zu gewinnen, diese ihre Liebe auch auf die freilebenden Vögel zu übertragen pflegen. Nimmt man noch hinzu, dass der gutgepflegte Stubenvogel in der Gefangenschaft sein Wohlbefinden durch fleissiges Singen beweist und zum mindesten so langlebig ist, wie sein freilebender, aber tausendfachen Gefahren ausgesetzter Artgenosse, dann die grosse erzieherische Wirkung, welche die Vogelpflege und das Befassen mit der Vogelwelt im jugendlichem Gemüte hervorruft, und zieht man schliesslich jene wissenschaftlichen Studien in Betracht, welche nur an Käfigvögeln gemacht werden können, so fällt all dies so schwer in die Wagschale, dass sich dieselbe unbedingt zu Gunsten der Stubenvogelhaltung zuneigt.

Eine ganz andere Frage ist nun die, wie man das Freimachen der Stubenvogelhaltung mit dem geringsten Risiko durchführen könnte? Diesbezüglich können keine Schablone aufgestellt werden, weil sich die Regelung den speziellen Verhältnissen der einzelnen Länder anpassen muss. Es muss hier in Betracht gezogen werden, in welchem Maasse die Stubenvogelliebhabelei im betreffenden Lande in früheren Zeiten verbreitet war, auf welchen Bedarf man daher zu rechnen hat und in welchem Maasse die Gefahr besteht, dass man Stubenvögel in das Ausland schmuggelt?

Für Ungarn ist z. B. gerade die letzte Frage die wichtigste. Bei uns war die Stubenvogelliebhabelei auch früher nicht besonders verbreitet, so dass bei Vereitelung des Schmuggelns die Deckung des inneren Bedarfes keine wesentliche Gefährdung unserer heimischen Vogelwelt bedeuten würde. Trotz diesen Verhältnissen möchte ich jedoch vorläufig bloss eine partielle Lösung der Frage empfehlen, u. zwar in der Weise, dass versuchsweise zuerst nur das Halten einiger Arten gestattet würde. Es wären dies diejenigen Arten, welche in Ungarn noch in grosser Anzahl vorhanden und leicht zu halten sind, und dabei durch ihr anziehendes Wesen den Menschen ergötzen und fesseln. Solche Arten wären: *Turdus merula* L., *Sturnus vulgaris* L., *Alauda arvensis* L., und *Chrysomitris spinus* L. in erster Linie, dann *Pyrrhula rubicilla* Pall., *Ligurinus chloris* L. und eventuell *Carduelis elegans* Steph. in zweiter Linie. *Turdus merula* wähle ich deshalb, weil sich dieselbe in den letzten Jahren derart vermehrte, dass sie an vielen Stellen schon lästig wird.

Das Halten der hier nicht angeführten Arten wird zwecks wissenschaftlichen Studien schon durch entsprechende Verordnungen des bestehenden Vogelschutzgesetzes ermöglicht.

Missbräuchen vorbeugende Maassregeln wären etwa die folgenden: obligatorisch vorgeschriebene Form der Käfige mit Mindestmaassen für



die betreffenden Arten; Bestimmung der Fanggebiete mit Rücksicht auf deren Entfernung von den Städten; die Gestattung des Fanges ausschliesslich von Personen, welche eine behördliche Lizenz dazu haben und schliesslich das Verkaufen ausschliesslich durch berufsmässige Händler, welche durch die Behörden leicht und bei jeder Zeit kontrolliert werden können. Der Kauf direkt von den Fängern wäre strengstens untersagt.

Auf diese Weise glaube ich es erreichen zu können, dass unsere Vogelliebhaber auf legalem Wege ihre Lieblinge erwerben können, dass sie also nicht mit Umgehung und Verletzung der bestehenden Gesetze ihren Bedarf decken müssen, wie dies leider jetzt vielfach zu beobachten ist.

Die Stubenvogelliebhaberei scheint überall im Wachsen zu sein, so dass man im Rahmen der neuen Vogelschutzgesetze sich mit dieser Frage ernstlich befassen muss. Dies ist auch die Ursache davon, dass ich selbe hier in aller Kürze auf Grund der ungarischer Verhältnisse zur Sprache brachte.

## Tiszamenti „lépfa“.

5 ábrával az I. táblán.

Irta : DR. GYÖRFFY ISTVÁN.

Napsugaras késő őszi idő! . . . Korán reggel van még, nincs ereje a Napnak . . . Gyűjtünk s mendegélünk a Tisza mentén lefelé s füzesekben . . . Lentebb a Boszorkányszigetnél egy hatalmas nagy fővenyparton, ahol a füzest levágták, érdekes látványra leszek figyelmes . . . Füzvesszőből összetákolt gunyhó, előtte apró kalickába kitett tengelic, csízek s két „lépfa“ (Tab. I. 1. ábra).

Egyik „lépfa“ négy-öt fűzből összekötött, fennt kosárszerű fonadékkal koronázva, (tábla 4. ábra), alúl levéltelenek a vesszők, csupán fennt képeznek a zöld leveles gallyak sűrű fonadékot. Oldalába, tetejébe lép vesszőket tett a „madárkedvelők“ kedvét kereső madarász. Erre 1—2 (elég rosszúl) kitömött csízet tűzött ki.

A másik „lépfa“ is körülbelül 2 méter magas, de mindössze két erősen leritkított és letűzött fűz, (tábla 3. ábra) szintén lép vesszőkkel esalinak rajta a kitűzött tengelic.

A fonadékos „lépfa“-val csíz e t fognak, „a sűrűt szereti, az erdőben is mindig sűrűben bujkál“ . . .

A „ritka lépfa“ a tengelic veszedelmére kitett.

A lépet kiskundorozsmaiaktól veszik, a kik : „Tatabányáról hozzák“ a „t ö l g y f a b i m b ó t“, megfőzik lekvárra, „lenmagolajjal leöntve“,